

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 9/1995 vp

Hallituksen esitys laeiksi metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 5 §:n sekä yksityismetsälain 3 ja 18 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 21 päivänä marraskuuta 1995 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen 193/1995 vp.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Matti Setälä maa- ja metsätalousministeriöstä, lainsäädäntösihteeri Eija Siitari-Vanne oikeusministeriöstä, varametsäjohtaja Timo Nyrhinen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, toiminnanjohtaja Tapio Viinikka Keuruun metsänhoitoyhdistyksestä, piirimetsänhoitaja Tenho Hynönen Pohjois-Savon metsälautakunnasta, apulaisjohtaja Urpo Nikunen Metsäkeskus Tapiosta, johtaja Anders Portin Skogscentralen Skogskulturista, osastopäällikkö Heikki Lindroos Metsäteollisuus ry:stä ja metsätalousyrittäjä Jouko Juurikkala Sysmän kunnasta.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi metsänhoitoyhdistyksistä annettua lakia ja yksityismetsälakia siten, ettei Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio hoitaisi metsänhoitoyhdistysten ohjausta ja valvontaa koskevia tehtäviä eikä yksityismetsälain noudattamisen valvonnan ohjausta koskevia tehtäviä. Tältä osin esitys liittyy eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen laiksi metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta (HE 117/1995 vp), jonka mukaisesti nykyisistä Metsäkeskus Tapiosta ja Skogscentralen Skogskulturista muodostetaan Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio, jolle ei kuulu viranomaistehtäviä.

Metsänhoitoyhdistyksistä annettua lakia muutettaisiin myös siten, että alueelliset metsäkeskukset eivät ohjaa metsänhoitoyhdistysten toimintaa.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi yksityismetsälain säännös, joka viittaa etuoikeuden ja ulosoton osalta kumottuun säädökseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1996.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta toteaa, että hallituksen lakiesityksellä muutettaisiin metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 5 §:ää ja yksityismetsälain 3 §:ää siten, ettei tulevalle Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolle jäisi viranomaistehtäviä. Nykyisille Metsäkeskus Tapiolle ja Skogscentralen Skogskulturille kuuluvat metsänhoitoyhdistysten toiminnan ohjaus- ja valvontatehtävät ehdotetaan poistettavaksi metsänhoitoyhdistyslaista samoin kuin yksityismetsälain mukainen valvontatehtävä yksityismetsälaista. Esitys liittyy tältä osin eduskunnassa käsiteltyyn hallituksen esitykseen laiksi metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta.

Lisäksi esityksellä poistettaisiin tulevilta alueellisilta metsäkeskuksilta metsänhoitoyhdistysten ohjaustehtävä valvonnan jäädessä nykyiseen tapaan niiden tehtäväksi. Muutos perustuu esityksen perustelujen mukaan siihen, ettei alueellisten metsäkeskusten ohjaustehtävä metsänhoitoyhdistykseen olisi sopuinnossa kilpailulainsäädännön periaatteiden kanssa. Molemmat organisaatiot toteuttavat metsänparannustoita ja kilpailevat siten samoilla urakkamarkkinoilla. Valiokunnalle annetussa selvityksessä on todettu, että vaikka nykyisten metsälautakuntien ja metsänhoitoyhdistysten välinen työnjako metsänparannushankkeissa on ollut käytännössä selvä, saattaisi alueellisten metsäkeskusten omien tulojen lisätarve lisätä painetta alueellisten metsäkeskusten osuuden kasvattamiseen metsänparannustoissa. Tällaisessa tilanteessa organisaatioiden välistä ohjausta ei pidetä perusteltuina metsänhoitoyhdistysten kannalta.

Ohjaustehtävästä luopumista on valiokunnalle annetussa selvityksessä myös perusteltu metsänhoitoyhdistysten toiminnan kehittymisellä

niiden 1950-luvulla tapahtuneen perustamisen jälkeen. Metsänhoitoyhdistysten toiminta on kehittynyt ja vakiintunut, eikä yhdistysten ohjaamiseen ja opastamiseen ole enää sellaista yhteiskunnallista tarvetta kuin toiminnan käynnistymisen alkuvuosina. Alueellisten metsäkeskusten tehtävinä säilyisivät edelleen metsätalouden edistämisen-, neuvonta- ja koulutustehtävät. Näitä palveluja voisivat myös metsänhoitoyhdistykset halutessaan käyttää hyväksi.

Saadussa selvityksessä on katsottu, että metsänhoitoyhdistysten toiminnan valvonnalle on sen sijaan edelleen vankat yhteiskunnalliset perusteet, minkä vuoksi valvontatehtävä säilytetäisiin tulevien alueellisten metsäkeskusten eräänä keskeisenä lakisääteisenä tehtävänä. Valvonnalla varmistetaan, että veronluonteiset metsänhoitomaksut käytetään metsänhoitoyhdistyksistä annetussa laissa säädettyihin yhdistysten tehtäviin ja muutenkin laissa edellytetyllä tavalla. Toisaalta valvonta liittyy puukauppaan, joka on lain mukaan metsänhoitoyhdistyksiltä kielletty. Alueelliset metsäkeskukset huolehtisivat siitä, etteivät metsänhoitoyhdistykset ylittäisi laissa niille säädetyn tehtäväalueen rajoja.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että keskeinen metsälainsäädäntö on parhaillaan uudistamisen kohteena. Metsäkeskusjärjestelmän osalta lainsäädäntö on jo läpäissyt eduskunnan. Varsinaisten metsälakien osalta esitysten viimeistely on komiteavaiheen jälkeen käynnissä ja esityksiä odotetaan eduskuntaan vuoden 1996 puolella. *Valiokunta edellyttää, että myös metsänhoitoyhdistyksiä koskeva laki tullaan uudistamaan tämän jälkeen niin, että se on sopusoinnussa muun uuden metsälainsäädännön kanssa.*

Yksityismetsälain 18 §:ään ehdotetusta muutoksesta esityksen perusteluissa todetaan, että voimassa olevan lain mukaan lainkohdassa viitataan metsälautakunnalle suoritettavien kustannusten ulosoton ja etuoikeuden osalta säädöksen, joka on kumottu. Koska tämän säädöksen kumoamisen jälkeen on ollut tulkinnanvaraista, saavatko kustannukset sen etuoikeuden, mikä on

säädetty kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annetun asetuksen 22 §:n 4 momentissa (1580/92), asiasta ehdotetaan otettavaksi lakiin selvennävä säännös, jossa lisäksi viitattaisiin lakiin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin (367/61). Kyse on niistä kustannuksista, jotka metsälautakunnalle aiheutuvat metsän kunnostamisesta tai uuden kasvun aikaansaamisesta ja turvaamisesta silloin, kun metsänomistaja ei ole huolehtinut tähän liittyvistä velvollisuuksistaan. Valiokunta pitää ehdotusta sinänsä perusteltuna. Samalla valiokunta kuitenkin toteaa, että pykäläehdotuksesta ei käy suoranaisesti ilmi, ovatko korvaukset esineoikeudelliselta kannalta sivullissitovia. Pykäläehdotuksessa ei myöskään ole selkeästi todettu, että kohteena on kiinteistö. Ehdotettu säännös vastaa kuitenkin periaatteessa voimassa olevaa lakia. Kun lisäksi ehdotetun säännöksen täydentämiseen ei ole valiokunnan saaman selvityksen mukaan välitöntä käytännön tarvetta ja kun ehdotettua pykälää joudutaan joka tapauksessa pian muuttamaan uudelleen yhdessä muiden legaalista panttioikeutta koskevien säännösten kanssa, valiokunta kiinnittää tässä vaiheessa ainoastaan huomiota asiaan. Valiokunta esittää kuitenkin korjattavaksi pykäläehdotukseen sisältyvän maininnan metsälautakunnasta ja poistettavaksi viittauksen lainkohdan muutoksen numeroon.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin ja jäljempänä ehdotettavin muutoksin.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja

että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

2.

Laki**yksityismetsälain 3 ja 18 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 15 päivänä syyskuuta 1967 annetun yksityismetsälain (412/67) 3 ja 18 §, näistä 3 § sellaisena kuin se on 8 päivänä helmikuuta 1991 annetussa laissa (266/91), seuraavasti:

3 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

18 §

Alueellisille metsäkeskuksille suoritettavat 17 §:ssä mainitut kustannukset saavat kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen annetun asetuksen 22 §:n 4 momentin (*poist.*) mukaisen etuoikeu-

den. Ne saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (367/61) säädetään.

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kalli ja jäsenet Filatov, Kantalainen, Karjalainen, Koistinen,

J. Kukkonen, Lahtela, Mölsä, Nurmi, Pehkonen, Pulliainen, Rimmi, Rosendahl ja Viitamies.

